

شرایط بازنشستگی زنان در مشاغل مختلف چگونه است؟

شرایط فعالیت زنان در مشاغل مختلف و همچنین جزئیات و روشهای بازنشستگی در قانون اساسی و همچنین قانون کار مشخص شده است.

در قرن بیستم دگرگونی های چشمگیری از لحاظ موقعیت و شرایط برای زنان در عرصه های گوناگون رخ داده است. در دهه های اخیر افزایش قابل ملاحظه تعداد زنان دانش آموخته و ارتقای آگاهی و سطح تحصیلات آنان سبب افزایش تقاضا برای ورود به بازار کار شده است. این تحول می تواند منشا دگرگونی های گسترده اجتماعی- فرهنگی نیز باشد که به طور اجتناب ناپذیری پیش رو است. با توجه به ورود بی سابقه بانوان به عرصه های کاری، موضوع کار و بیمه این قشر یکی از دغدغه های اساسی نظام های اقتصادی و اجتماعی است و توجه به رفاه و کرامت انسانی زنان مدنظر بوده است.

شرایط کار زنان در مشاغل مختلف

طبق قانون اساسی و قانون کار تعیض فائل شدن میان زن و مرد ممنوع شده و کارفرما مجاز نیست در ازای کاری یکسان به زنان حقوق و مزایایی کمتر از مردان پرداخت کند.

ماده ۲۸ قانون کار در این زمینه می گوید: برای انجام کار مساوی و در شرایط مساوی در یک کارگاه باید مزد زن و مرد به طور مساوی پرداخت شود و تعیض در تعیین میزان مزد ممنوع است.

همچنین قانون گذار برای بانوان کارگر مزایای خاصی از نظر شرایط کاری و تامین اجتماعی به شرح زیر در نظر گرفته است:

۱- انجام دادن کارهای خطرناک، سخت و زیان آور و نیز حمل بار بیش از حد مجاز با دست و بدون استفاده از وسایل مکانیکی، برای کارگران زن ممنوع است. حداکثر میزان حمل بار برای زنان ۲۰ کیلو است و حمل و جا به جایی بار برای زنان در طول بارداری و همچنین ۱۰ هفته پس از زایمان ممنوع است.

۲- مرخصی بارداری و زایمان کارگر زن ۶ ماه است. پس از پایان مرخصی زایمان، کارگر زن به کار سابق خود بازمی گردد و این مدت با تأیید سازمان تامین اجتماعی جزو سابقه خدمت وی محسوب می شود. دوره مرخصی زایمان جزو ایام تعلیق از کار محسوب می شود و پس از مرخصی، کارگر زن به کار سابق خود بازمی گردد. در صورتی که کارفرما از پذیرش مجدد وی امتناع ورزد، می تواند به هیات های حل اختلاف وزارت کار شکایت کند و متعاقب آن از مقرری بیمه بیکاری برخوردار شود.

۳- پرداخت غرامت دستمزد ایام بارداری: مرخصی زایمان بابت وضع حمل و زایمان به کارگران زن تعلق می گیرد. مرخصی مزبور جزو سوابق کارگر محسوب می شود و در طول این مدت از طرف سازمان تامین اجتماعی غرامت دستمزد ایام بارداری به بیمه شده پرداخت می شود.

۴- در مواردی که به تشخیص پزشک سازمان تامین اجتماعی نوع کار برای کارگر باردار خطرناک یا سخت تشخیص داده شود، کارفرما تا پایان دوره بارداری وی، بدون کسر حق السعی، کار مناسب تر و سبک تری به او ارجاع می کند.

۵- در کارگاه هایی که دارای کارگر زن هستند، مادران شیرده پس از شروع به کار مجدد می توانند حداکثر تا ۲۴ ماهگی کودک، هر سه ساعت، نیم ساعت به بچه خود شیر دهند. این فرصت جزو ساعات کار آنان محسوب می شود.

۶- کارفرما مکلف است متناسب با تعداد کودکان و با در نظر گرفتن گروه سنی آنها مراکز مربوط به نگهداری از کودکان را ایجاد کند.

۷- سازمان تامین اجتماعی تا دو سالگی شیر مورد نیاز کودک را در صورتی که مادر قادر به شیردادن نباشد یا فوت کرده باشد، تامین می کند یا وجه آن را می پردازد.

مدلهای مختلف بازنشستگی زنان

احراز بازنشستگی بانوان به چند صورت زیر متصور است:

الف: سن بازنشستگی زنان براساس بند ۱ ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی ۵۵ سال است که در این حالت فرد بیمه شده با داشتن حداقل ۲۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه می تواند بازنشسته شود. در صورتی که مستمری استحقاقی فرد براساس این بند کمتر از حداقل حقوق سال مربوط باشد تا حداقل حقوق ارتقا خواهد یافت.

ب: همچنین بانوانی که دارای ۱۰ سال سابقه و ۵۵ سال سن هستند بدون رعایت ماده ۱۱۱ قانون تامین اجتماعی (پرداخت حداقل حقوق) و متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه می توانند بازنشسته شوند. به موجب همین اصلاحات، چنانچه بیمه شده متقاضی کمتر از ۱۰ سال سابقه داشته باشد با پرداخت یک جای حق بیمه سنوات کسری تا ۱۰ سال می تواند از مزایای این قانون بهره مند شود.

ج: زنانی که ۳۰ سال تمام کار کرده و حق بیمه مربوطه را به سازمان پرداخت کرده باشند، در صورتی که سن آنان به ۴۵ سال تمام برسد، می توانند تقاضای بازنشستگی کنند مستمری این گونه از بیمه شدگان براساس ۳۰ سال سابقه محاسبه و پرداخت خواهد شد.

د: کارفرما می تواند بازنشستگی بیمه شدگانی را که حداقل پنج سال پس از رسیدن به سن بازنشستگی مقرر در قانون تامین اجتماعی به کار خود ادامه داده اند از سازمان تامین اجتماعی تقاضا کند. بر این اساس کارفرما می تواند بازنشستگی بیمه شده زن را با ۶۰ سال سن از سازمان تامین اجتماعی درخواست کند (به شرط داشتن سابقه مورد نظر).

ه: بانوانی که دارای ۲۵ سال سابقه پرداخت حق بیمه باشند بدون شرط سنی می توانند تقاضای بازنشستگی کنند.

و: زنان کارگر با داشتن ۲۰ سال سابقه کار و ۴۲ سال سن به شرط پرداخت حق بیمه با ۲۰ روز حقوق می توانند بازنشسته شوند. در خصوص این گروه از بیمه شدگان در صورتی که مستمری استحقاقی از حداقل حقوق سال مربوط کمتر باشد، تا حداقل حقوق افزایش یابد.